TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2007. gada 14. jūnijā *

Lieta C-246/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Oberster Patent- und Markensenat* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 9. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 10. jūnijā, tiesvedībā

Armin Häupl

pret

Lidl Stiftung & Co. KG.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši A. Ticano [*A. Tizzano*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] (referents), U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] un A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*], sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 21. septembrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— A. Hoipls [*A. Häupl*], *Patentanwalt*, personīgi, kam palīdz V. Elmeijers [*W. Ellmeyer*], *Patentanwalt*,

— *Lidl Stiftung & Co. KG* vārdā — H. Zonns [*H. Sonn*], *Patentanwalt*,

— Austrijas valdības vārdā — K. Pezendorfere [*C. Pesendorfer*], pārstāve,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un Ž. K. Niolē [*J.-C. Niollet*], kā arī A. L. Dirēna [*A.-L. During*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — G. Brauns [*G. Braun*], N. B. Rasmusens [*N. B. Rasmussen*] un V. Vilss [*W. Wils*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 26. oktobrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Prejudiciālais nolēmums tiek lūgts par to, kā interpretēt 10. panta 1. punktu un 12. panta 1. punktu Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmajā direktīvā 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "direktīva").

2 Šis lūgums tika izteikts prāvā starp Hoiplu un *Lidl Stiftung & Co. KG* (turpmāk tekstā — "*Lidl*") par šai sabiedrībai piederošas preču zīmes anulēšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 10. panta 1. punktā paredzēts:

"Ja piecu gadu laikā pēc reģistrācijas procedūras pabeigšanas dienas īpašnieks dalībvalstī nav faktiski lietojis [izmantojis] preču zīmi attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kam tā reģistrēta, vai, ja šāda lietošana tikusi atlikta nepārtrauktā

piecu gadu laikā, uz preču zīmi attiecas šajā direktīvā paredzētās sankcijas, ja vien nepastāv īpaši iemesli tās nelietošanai [neizmantošanai]."

4 Direktīvas 12. panta 1. punktā paredzēts, ka "preču zīme ir atceļama, ja nepārtrauktā piecu gadu periodā tā dalībvalstī nav faktiski lietota [izmantota] saistībā ar precēm un pakalpojumiem, attiecībā uz ko tā reģistrēta, un nav atbilstīgu iemeslu tās nelietošanai [neizmantošanai] [..]".

Starptautiskais tiesiskais regulējums

5 1891. gada 14. aprīļa Madrides Nolīguma par preču zīmju starptautisko reģistrāciju, kas pēdējo reizi pārskatīts 1967. gada 14. jūlijā Stokholmā un grozīts 1979. gada 28. septembrī (turpmāk tekstā — "Madrides nolīgums"), 3. panta 4. punktā noteikts, ka "[Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (*OMPI*)] Starptautiskais birojs [turpmāk tekstā — "Starptautiskais birojs"] nekavējoši reģistrē preču zīmes, kuras pieteiktas atbilstoši 1. panta noteikumiem. Ja Starptautiskais birojs starptautiskās reģistrācijas pieteikumu saņem 2 mēnešu laikā no brīža, kad pieteikums ticis iesniegts tā izcelsmes valstī, tad starptautiskās reģistrācijas pieteikuma datums [preču] zīmes izcelsmes valstī būs arī starptautiskās reģistrācijas datums".

6 Līgums par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām, kas ir iekļauts Marakešas Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu 1.C pielikumā, Eiropas Kopienu vārdā tika apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "TRIPS"). Tā

19. panta 1. punktā ir paredzēts reģistrētas preču zīmes izmantošanas pienākums, kas ir izteikts šādā redakcijā:

"Ja, lai saglabātu reģistrāciju, tiek pieprasīta izmantošana, reģistrāciju var atcelt vienīgi pēc vismaz trīs gadus ilga, nepārtraukta [preču] zīmes neizmantošanas perioda, ja vien preču zīmes īpašnieks neuzrāda pamatotus iemeslus, kādēļ ir pastāvējuši šķēršļi šādai izmantošanai. Apstākļi, kas rodas neatkarīgi no preču zīmes īpašnieka gribas un kas rada šķēršļus preču zīmes izmantošanai, piemēram, importa ierobežojumi vai citas valdības prasības attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kurus aizsargā konkrētā preču zīme, tiek atzīti kā pamatoti iemesli zīmes neizmantošanai."

Valsts tiesiskais regulējums

7 Saskaņā ar 1970. gada Preču zīmju aizsardzības likuma (*Markenschutzgesetz* 1970, *BGBl.* 260/1970; turpmāk tekstā — "*MSchG*") 19. pantu "tiesības uz preču zīmi rodas ar ieraksta preču zīmju reģistrā izdarīšanas dienu (reģistrāciju). Aizsardzības termiņš beidzas, beidzoties 10 gadiem pēc reģistrācijas mēneša beigām".

8 *MSchG* 33.a panta 1. punkts ir izteikts šādā redakcijā:

"Jebkura persona var lūgt Austrijā vismaz piecus gadus reģistrētas preču zīmes vai tādas preču zīmes, kas Austrijā ir aizsargāta saskaņā ar 2. panta 2. punktu,

anulēšanu, ja nedz tās īpašnieks, nedz trešā persona ar īpašnieka piekrišanu šo preču zīmi Austrijā attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kam preču zīme reģistrēta, piecu gadu laikā pirms anulēšanas pieteikuma iesniegšanas dienas faktiski neizmantoja (10.a pants), ja vien preču zīmes īpašnieks izmantošanas trūkumu neattaisno."

9 Atbilstoši *MSchG* 2. pantam pēc analoģijas to piemēro ar preču zīmēm saistītām tiesībām, kas attiecībā uz Austrijas Republikas teritoriju ir iegūtas atbilstoši starptautiskiem nolīgumiem.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

10 *Lidl* pieder grafiska un vārdiska preču zīme "Le Chef DE CUISINE". Vācijas pamata preču zīme ir aizsargāta kopš 1993. gada 8. jūlija un starptautiskā preču zīme, kas ir reģistrēta arī attiecībā uz Austriju, — kopš 1993. gada 12. oktobra. Šo pēdējo preču zīmi Starptautiskais birojs publicēja 1993. gada 2. decembrī un paziņoja norādītajām līgumslēdzējvalstīm.

11 *Lidl* pārvalda lielveikalu tīklu, kas Vācijā darbojas kopš 1973. gada. Pirmais *Lidl* lielveikals Austrijā tika atvērts 1998. gada 5. novembrī. Gatavos ēdienus ar preču zīmi "Le Chef DE CUISINE" atbildētāja pamata lietā tirgo tikai savos pārdošanas punktos. Pirms pirmo lielveikalu Austrijā atvēršanas *Lidl* [šo] preci prezentēja uzņēmuma iekšienē, vienojās ar piegādātājiem un uzsāka jau piegādātu preču uzkrājumu veidošanu.

12 1998. gada 13. oktobrī Hoipls, pamatojoties uz *MSchG* 33.a panta 1. punktu, lūdza minēto preču zīmi attiecībā uz Austrijas Republikas teritoriju anulēt neizmantošanas dēļ. Viņš uzskata, ka šajā normā paredzētā piecu gadu termiņa ritējums sākas ar aizsardzības perioda sākumu, t.i., ar 1993. gada 12. oktobri. *Lidl* anulēšanas pieteikumu apstrīdēja. Tā norādīja, ka minētā termiņa ritējums sākas 1993. gada 2. decembrī, no kā izriet, ka tas beidzas 1998. gada 2. decembrī. Šajā brīdī tā savā pirmajā lielveikalā Austrijā pārdošanai piedāvāja preces ar attiecīgo preču zīmi. Turklāt tā uzsvēra, ka 1994. gadā tika paredzēta paplašināšanās Austrijā, bet jaunu lielveikalu atvēršanu šajā dalībvalstī esot aizkavējuši "birokrātiskie šķēršļi", it īpaši darbības veikšanas atļauju izsniegšanas kavējumi.

13 *Nichtigkeitsabteilung des Patentamtes* (Austrijas Patentu iestādes Anulēšanas nodaļa) preču zīmi atzina par neaizsargātu Austrijas teritorijā no 1998. gada 12. oktobra. *Lidl* šo lēmumu pārsūdzēja *Oberster Patent- und Markensenat* (Patentu un preču zīmju Augstākā palāta).

14 Šajā kontekstā *Oberster Patent- und Markensenat* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [..] direktīvas 10. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka formulējums "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" nozīmē aizsardzības perioda sākumu?

2) Vai [šīs] direktīvas 12. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka pastāv atbilstīgi iemesli preču zīmes neizmantošanai, ja preču zīmes īpašnieka komercdarbības stratēģijas īstenošanu kavē apstākļi ārpus uzņēmuma ietekmes, vai arī preču zīmes īpašniekam ir jāmaina sava komercdarbības stratēģija, lai laicīgi varētu izmantot savu preču zīmi?"

Par Tiesas kompetenci

15 Pirms atbildes uz uzdotajiem jautājumiem ir jāpārbauda, vai *Oberster Patent- und Markensenat* ir uzskatāma par tiesu EKL 234. panta izpratnē, un līdz ar to, vai atbildes sniegšana uz uzdotajiem jautājumiem ietilpst Tiesas kompetencē.

16 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai noteiktu, vai iestāde, kas iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir uzskatāma par tiesu EKL 234. panta izpratnē — kas ir vienīgi Kopienu tiesību jautājums —, Tiesa ņem vērā vairāku faktoru kopumu, kā, piemēram, vai iestāde ir izveidota ar likumu, vai tā ir pastāvīga, vai tās pieņemtie nolēmumi ir saistoši, vai tiesvedība tajā notiek atbilstoši sacīkstes principam, vai tā piemēro tiesību normas, kā arī vai tā ir neatkarīga (skat. it īpaši 1997. gada 17. septembra spriedumu lietā C-54/96 *Dorsch Consult*, *Recueil*, I-4961. lpp., 23. punkts, kā arī 2005. gada 31. maija spriedumu lietā C-53/03 *Syfait* u.c., Krājums, I-4609. lpp., 29. punkts).

17 Šajā sakarā, kā ģenerāladvokāts norāda savu secinājumu 25.–29. punktā, ir jāizskata 1970. gada Patentu likuma (*Patentgesetz* 1970, *BGBl.* 259/1970; turpmāk tekstā — "*Patentgesetz*") normas.

18 Vispirms no šī likuma 74. un 75. panta, ar ko nosaka *Oberster Patent- und Markensenat* kompetenci un sastāvu, izriet, ka šī iestāde atbilst izveidošanas ar likumu un neatkarības kritērijiem. Minētā likuma 74. panta 9. punktā turklāt skaidri noteikts, ka minētās iestādes locekļi savas funkcijas veic pilnīgi neatkarīgi un tos nesaista nekādas instrukcijas. Šī paša panta 6. un 7. punktā paredzēts, ka tiem ir atjaunojams piecu gadu mandāts un priekšlaicīgi tas var beigties tikai skaidri noteiktajos izņēmuma gadījumos, tādos kā Austrijas pilsonības zaudēšana un tiesībspējas ierobežojums.

19 To, ka *Oberster Patent- und Markensenat* ir pastāvīga iestāde, var secināt no *Patentgesetz* 70. panta 2. un 3. punkta, kā arī 74. panta 1. punkta, kurā paredzēts, ka šī iestāde ir kompetenta lemt par sūdzībām par *Nichtigkeitsabteilung des Patentamtes* un *Beschwerdeabteilung des Patentamtes* (Austrijas Patentu iestādes Apelāciju padome) lēmumiem bez kāda termiņa ierobežojuma. No šīm pašām normām izriet minētās instances nolēmumu saistošais raksturs, jo tās kompetence izskatīt minētās sūdzības ir paredzēta tiesību aktos un tai nav izvēles rakstura.

20 Saistībā ar *Oberster Patent- und Markensenat* procesu *Patentgesetz* 140. panta 1. punktā norādīts uz minētā likuma 113.–127. pantu un 129.–136. pantu, ar ko ir precīzi noteikts procedūras regulējums, no kura izriet, ka šī iestāde piemēro tiesību normas un tajā tiesvedība notiek atbilstoši sacīkstes principam.

21 No iepriekš minētā izriet, ka *Oberster Patent- und Markensenat* ir tiesa EKL 234. panta izpratnē un ka tādējādi Tiesa ir kompetenta atbildēt uz minētās iestādes iesniegtajiem jautājumiem.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

22 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai direktīvas 10. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" nozīmē aizsardzības perioda sākumu. Tādējādi tā vēlas zināt, vai piecu gadu termiņa, kas preču zīmes īpašniekam ir piešķirts tās faktiskas izmantošanas uzsākšanai, ritējums sākas brīdī, kad sākas attiecīgās preču zīmes aizsardzības periods.

23 Prasītājs pamata lietā un Austrijas valdība uzskata, ka reģistrācijas diena, t.i., brīdis, sākot ar kuru atbilstoši Austrijas tiesībām sākas aizsardzības periods, atbilst "reģistrācijas procedūras pabeigšanas dienai" direktīvas 10. panta 1. punkta izpratnē.

24 Turpretim atbildētāja pamata lietā, Francijas valdība un Eiropas Kopienu Komisija uzskata, ka vārdi "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" nozīmē nevis aizsardzības perioda sākumu, bet gan dienu, kad iestāde, kas par šo procedūru ir atbildīga, pabeidz pārbaudes procedūru. Starptautiskas reģistrācijas atbilstoši Madrides nolīgumam procedūras gadījumā tā nevarot beigties pirms valsts iestādēm

provizoriskā reģistrācijas atteikuma izteikšanai piešķirtā termiņa beigām vai pirms tam, kad šīs iestādes aizsardzību galīgi apstiprina.

25 Lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, vispirms ir jāuzsver, ka tādas preču zīmes starptautiskas reģistrācijas gadījumā kā tā, kas ir pamata lietā, ir iesaistītas vairākas tiesību sistēmas. No vienas puses, ir piemērojami Madrides nolīguma noteikumi, kas būtībā regulē reģistrācijas daļu, kura notiek Starptautiskajā birojā, un, no otras puses, valsts tiesību normas, kam jāatbilst Kopienu tiesībām, it īpaši direktīvai. Saistībā ar minēto direktīvas 1. pantā paredzēts, ka to "piemēro [..] preču zīmei, kas ir starptautiskas reģistrācijas, kas ir spēkā dalībvalstī, priekšmets".

26 Kā ir norādīts direktīvas trešajā apsvērumā, turklāt ir jāprecizē, ka tā nav vērsta uz to, lai dalībvalstu tiesību aktus par preču zīmēm tuvinātu visaptveroši. Tās piektajā apsvērumā šajā sakarā ir uzsvērts: "dalībvalstis ir tiesīgas noteikt procesuālos noteikumus attiecībā uz reģistrācijas ceļā iegūtu preču zīmju reģistrāciju, atcelšanu un spēkā neesamību; [..] tās var, piemēram, noteikt preču zīmju reģistrācijas un spēkā neesamības atzīšanas procedūru veidu, nolemt, vai agrākas tiesības būtu jāizmanto vai nu reģistrācijas procedūrā, vai spēkā neesamības atzīšanas procedūrā, vai abās šajās procedūrās un, ja tās atļauj, ka agrākas tiesības tiek izmantotas reģistrācijas procedūrā, pieļauj iebildumu procedūru vai *ex officio* pārbaudes procedūru, vai abas šīs procedūras [..]". Tādējādi no šiem direktīvas apsvērumiem izriet, ka ar to preču zīmju reģistrācijas procesuālo aspektu nesaskaņo.

27 Interpretējot direktīvas 10. panta 1. punktu, šie apsvērumi ir jāņem vērā. Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka izmantošanas perioda sākums un tātad piecu gadu termiņa, kas tajā paredzēts, sākuma punkts šajā normā nepārprotami nav noteikts. Tās redakcijā šis sākuma punkts definēts attiecībā pret reģistrācijas procedūru, kas tātad ir ar direktīvu nesaskaņota joma. Kā norāda Komisija, šī redakcija ļauj minēto termiņu noteikt, ievērojot valsts procedūru īpatnības.

28 No tā izriet, ka reģistrācijas procedūru dalībvalstis var organizēt brīvi un ka tādējādi tās izlemj, kad tā ir uzskatāma par pabeigtu.

29 Starptautiskas reģistrācijas gadījumā, kā tas ir pamata lietā, brīdi, kurā reģistrācijas procedūra ir pabeigta, nosaka dalībvalsts, kurai reģistrācijas pieteikums ir iesniegts, saskaņā ar tās procesuālajiem noteikumiem.

30 No tā izriet, ka prasītāja pamata lietā apgalvojumu, ka "reģistrācijas procedūras pabeigšanas dienai" direktīvas 10. panta 1. punkta izpratnē atbilst reģistrācijas diena, nevar atbalstīt. Saskaņā ar šo apgalvojumu minētā norma būtu jāinterpretē, vērā ņemot vienīgi Austrijas procesuālos noteikumus, taču minētajā normā norādītās dienas noteikšana iepriekšējos punktos izklāstīto iemeslu dēļ var mainīties atkarībā no valsts tiesību aktiem.

31 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" direktīvas 10. panta 1. punkta izpratnē ir nosakāma katrā dalībvalstī atkarībā no šajā valstī spēkā esošiem procesuāliem noteikumiem reģistrācijas jomā.

Par otro jautājumu

32 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai direktīvas 12. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka pastāv atbilstīgi iemesli preču zīmes neizmantošanai, ja preču zīmes īpašnieka komercdarbības stratēģijas īstenošanu kavē apstākļi ārpus uzņēmuma ietekmes, vai arī preču zīmes īpašniekam šajā gadījumā ir jāmaina sava komercdarbības stratēģija, lai laicīgi varētu izmantot savu preču zīmi.

33 Šajā sakarā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka preču, kas ir apzīmētas ar pamata lietā izskatāmo preču zīmi, tirdzniecības Austrijas tirgū atlikšana izriet, no vienas puses, no *Lidl* stratēģijas savas preces pārdot tikai savos pārdošanas punktos un, no otras puses, no tā, ka tās pirmo lielveikalu Austrijā atvēršanu esot aizkavējuši "birokrātiskie šķēršļi".

34 Austrijas valdība izsaka šaubas par šī jautājuma pieņemamību, uzskatot, ka tas ir izteikts ļoti abstraktā redakcijā un ka faktu apraksts nav pietiekami konkrēts.

35 Lai gan ir taisnība, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iekļauts tikai īss faktiskās situācijas saistībā ar otro jautājumu kopsavilkums, kamēr lietas dalībnieki pamata lietā norāda, turpretim, lielu faktisko apstākļu skaitu, šajā lietā šis apstāklis šī jautājuma nepieņemamību neizraisa. Iesniedzējtiesas faktiskās situācijas izklāsts, lai gan tas ir īss, tomēr ļauj Tiesai pietiekami izprast minētā jautājuma kontekstu lietderīgas atbildes sniegšanai iesniedzējtisai, lai tā varētu lemt par pamata lietu, ievērojot visus faktiskos apstākļus, kurus vienīgi tā ir tiesīga izvērtēt. Tādējādi otrais jautājums ir uzskatāms par pieņemamu.

36 Saistībā ar lietas būtību Tiesai iesniegtie apsvērumi attiecībā uz direktīvas 12. panta 1. punkta interpretāciju saskan jautājumā, ka ar vārdiem "atbilstīgi iemesli" jāsaprot ārpus attiecīga uzņēmuma ietekmes esošie vai no tā gribas neatkarīgie apstākļi.

37 Prasītājs pamata lietā tomēr precizē, ka komercdarbības stratēģija kā tāda nekad nevar būt attaisnojošs motīvs un ka jebkurā gadījumā ir jānovērtē preču zīmes īpašnieka konkrēta rīcība, kādā veidā tas reaģē uz ārpus uzņēmuma ietekmes esošām grūtībām.

38 Atbildētāja pamata lietā savukārt uzskata, ka tie apstākļi ārpus uzņēmuma ietekmes, kas novilcina komercdarbības saprātīgas ekonomiskas stratēģijas īstenošanu, ir atbilstīgi preču zīmes neizmantošanas iemesli.

39 Komisija uzskata, ka gadījumā, ja komercdarbības stratēģijas, ko realizē preču zīmes īpašnieks un kas visumā ir tā kompetencē, īstenošanu kavē apstākļi ārpus šī īpašnieka ietekmes un ja tas šo stratēģiju atbilstošā laikā nepiemēroja, atbilstīgi preču zīmes neizmantošanas iemesli nepastāv.

40 Austrijas valdība uzskata, ka, ja preču zīmes neizmantošana izriet no komercdarbības stratēģijas, kas tiek nopietni realizēta, īstenošanas kavējuma, kurš ir radies apstākļu ārpus uzņēmuma ietekmes, it īpaši tiesisku vai imperatīvu ekonomisku iemeslu dēļ, atbilstīgi preču zīmes neizmantošanas iemesli pastāv.

41 Visbeidzot, Francijas valdība norāda, ka par "atbilstīgiem motīviem" uzskatāmi no uzņēmuma gribas neatkarīgi apstākļi, tādi kā valsts varas noteikumi vai nepārvaramas varas gadījumi.

42 Vispirms ir jānovērtē, vai ir jāsniedz "atbilstīgu iemeslu" jēdziena direktīvas 12. panta 1. punkta izpratnē vienveidīga interpretācija.

43 No Kopienu tiesību vienveidīgas piemērošanas prasības un no vienlīdzīgas attieksmes principa izriet, ka Kopienu tiesību norma, kas neietver tiešu atsauci uz dalībvalstu tiesību aktiem, lai noteiktu tās nozīmi un piemērošanas jomu, ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi visā Eiropas Kopienā (šajā sakarā skat. 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā C-287/98 *Linster, Recueil*, I-6917. lpp., 43. punkts, un 2003. gada 11. marta spriedumu lietā C-40/01 *Ansul, Recueil*, I-2439. lpp., 26. punkts).

44 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Ansul* 31. punktā Tiesa uzskatīja, ka preču zīmes "faktiskas izmantošanas" jēdziens, kas ir izmantots direktīvas 10. un 12. pantā, ir jāinterpretē vienveidīgā veidā. No direktīvas septītā, astotā un devītā apsvēruma, kā arī no tās 10.–15. panta izriet, ka ar preču zīmi saistīto tiesību saglabāšanu Kopienu likumdevējs vēlējās pakļaut vienam un tam pašam faktiskas izmantošanas kritērijam visās dalībvalstīs, no kā izriet, ka preču zīmei piešķirtā aizsardzība atkarībā no konkrēta likuma nemainās (minētā sprieduma 27.–29. pants). Tā kā atbilstīgu iemeslu mērķis ir ļaut attaisnot situācijas, kurās faktiskas preču zīmes lietošanas trūkst, lai izvairītos no preču zīmes atcelšanas, to mērķis tādējādi ir cieši saistīts ar faktiskas izmantošanas mērķi, no kā izriet, ka "atbilstīgu iemeslu" jēdziens atbilst tām pašām vienveidīgas interpretācijas prasībām kā preču zīmes "faktiskas izmantošanas" jēdziens.

45 No tā izriet, ka Tiesai ir jāsniedz "atbilstīgu neizmantošanas iemeslu" jēdziena, kas ir paredzēts direktīvas 12. panta 1. punktā, vienveidīga interpretācija.

46 Šī norma regulē gadījumu, kad preču zīme tika reģistrēta, bet tās īpašnieks to nav izmantojis. Ja tas tā notiek nepārtrauktā piecu gadu periodā, īpašnieka tiesības var tikt atceltas, ja vien tas nenorāda atbilstīgus iemeslus.

47 Ir jākonstatē, ka minētajā normā nav nekādas norādes par tajā minēto "atbilstīgu iemeslu" dabu un raksturojumiem.

48 Tomēr TRIPS, kurā Kopiena ir līgumslēdzēja puse, 19. panta 1. punktā ir paredzēts preču zīmes izmantošanas pienākums, kā arī iemesli, kas var attaisnot neizmantošanu. Tādējādi līgumā norādītā šī jēdziena definīcija var būt atbilstīgu iemeslu jēdziena, ko izmanto direktīvā un kas ir analoģisks, interpretācijas elements.

49 Tātad saskaņā ar TRIPS 19. panta 1. punktu par derīgiem iemesliem, kas attaisno neizmantošanu, uzskatāmi apstākļi, kas rodas neatkarīgi no preču zīmes īpašnieka gribas un kas rada šķēršļus preču zīmes izmantošanai.

50 Tādējādi ir jānosaka, kādi apstākļu veidi ir preču zīmes izmantošanas šķēršļi minētās normas izpratnē. Nereti apstākļi, kas nav atkarīgi no preču zīmes īpašnieka gribas, vienā vai otrā brīdī rodas un traucē preču zīmes izmantošanas sagatavošanas darbus, lai gan daudzos gadījumos runa ir par grūtībām, ko var pārvarēt.

51 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka direktīvas astotajā apsvērumā ir noteikts, ka, "lai samazinātu Kopienā reģistrēto [..] preču zīmju kopējo skaitu [..], ir svarīgi prasīt, lai reģistrētās preču zīmes faktiski lietotu [izmantotu] vai, ja tās nelieto [neizmanto], pakļautu atcelšanai". Ņemot vērā šo apsvērumu, pārāk plaša atbilstīgu preču zīmes neizmantošanas iemeslu jēdziena interpretācija būtu pretēja direktīvas 12. panta 1. punkta sistēmai. Ja preču zīmes neizmantošanas attaisnošanai būtu pietiekams jebkāds, pat minimāls šķērslis, ja vien tas nav atkarīgs no preču zīmes īpašnieka gribas, minētajā apsvērumā noteiktā mērķa sasniegšana būtu apdraudēta.

52 Īpaši, kā ģenerāladvokāts pamatoti norāda secinājumu 79. punktā, nepietiek ar to, ka "birokrātiskie šķēršļi", uz ko ir norādīts pamata lietā, nav atkarīgi no preču zīmes īpašnieka brīvas gribas, jo tiem turklāt jābūt tieši saistītiem ar preču zīmi tik cieši, ka tās lietošana ir atkarīga no administratīvo formalitāšu nokārtošanas.

53 Tomēr ir svarīgi precizēt, ka, lai attiecīgu šķērsli varētu uzskatīt par tādu, kam ir pietiekami tieša saistība ar preču zīmi, tam nav obligāti jāpadara preču zīmes izmantošana par neiespējamu, jo šāds gadījums var būt arī tad, ja šis šķērslis izmantošanu padara par nesaprātīgu. Ja šķērslis ir tāds, kas preču zīmes pienācīgu izmantošanu nopietni apdraud, no tās īpašnieka nevar saprātīgi prasīt, lai tas preču zīmi izmanto, neņemot vērā visu. Tā, piemēram, no preču zīmes īpašnieka nevar saprātīgi prasīt, lai tas savas preces tirgo savu konkurentu pārdošanas punktos. Šādā gadījumā nešķiet saprātīgi preču zīmes īpašniekam noteikt, lai tas grozītu savu komercdarbības stratēģiju, lai preču zīmes izmantošanu tomēr padarītu par iespējamu.

54 No minētā izriet, ka par atbilstīgiem preču zīmes neizmantošanas iemesliem var kvalificēt tikai šķēršļus, kuriem ir pietiekami tieša saistība ar preču zīmi, kuri tās izmantošanu padara par neiespējamu vai nesaprātīgu un kuri nav atkarīgi no šīs preču zīmes īpašnieka gribas. Lai noteiktu, vai komercdarbības stratēģijas maiņa, lai apietu attiecīgu šķērsli, šīs preču zīmes izmantošanu padara par nesaprātīgu, katrs gadījums ir jāvērtē atsevišķi. Iesniedzējtiesai, kura izskata pamata lietu un kura vienīgā konstatē attiecīgos faktus, šis vērtējums ir jāveic pamata lietas ietvaros.

55 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka direktīvas 12. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka preču zīmes "atbilstīgi neizmantošanas iemesli" ir šķēršļi, kuriem ir tieša saistība ar šo preču zīmi, kuri tās izmantošanu padara par neiespējamu vai nesaprātīgu un kuri nav atkarīgi no minētās preču zīmes īpašnieka gribas. Pamata lietas faktiskie apstākļi iesniedzējtiesai ir jāvērtē, ņemot vērā šīs norādes.

Par tiesāšanās izdevumiem

56 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) "reģistrācijas procedūras pabeigšanas diena" Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 10. panta 1. punkta izpratnē ir nosakāma katrā dalībvalstī atkarībā no šajā valstī spēkā esošiem procesuāliem noteikumiem reģistrācijas jomā;

2) **Direktīvas 89/104 12. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka preču zīmes "atbilstīgi neizmantošanas iemesli" ir šķēršļi, kuriem ir tieša saistība ar šo preču zīmi, kuri tās izmantošanu padara par neiespējamu vai nesaprātīgu un kuri nav atkarīgi no minētās preču zīmes īpašnieka gribas. Pamata lietas faktiskie apstākļi iesniedzējtiesai ir jāvērtē, ņemot vērā šīs norādes.**

[Paraksti]